

ปัญหากฎหมายในการบังคับใช้

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550¹

ภูริวัฒน์ ทองรักษา²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า กฎหมายดังกล่าวมีภารกิจหลักในการดำเนินการป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟู สาธารณภัยและอุบัติภัย โดยมุ่งเน้นเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดสาธารณภัย ในขณะเกิดสาธารณภัย ตลอดจนการช่วยเหลือฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณภัย และมีรากฐานแนวคิดเกี่ยวกับภารกิจของรัฐ (Function of State) ซึ่งรัฐมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและบรรเทาความเสียหาย เพื่อให้เกิดสงบสุขกลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองของรัฐเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของผู้ประสพภัย ที่จะต้องให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ประสพสาธารณภัย และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และแนวคิดเกี่ยวกับหลักนิติธรรม โดยกฎหมายที่ดีต้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย เพื่อการป้องกันช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ และการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน และเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดทำบริการสาธารณะ ตามทฤษฎีประโยชน์สาธารณะ โดยรัฐเป็นผู้ดูแลรักษาประโยชน์ส่วนรวม อันเป็นกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะเพื่อสนองความต้องการของประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนทุกคนย่อมมีหน้าที่ในการรักษาประโยชน์สาธารณะต่อส่วนรวมเช่นเดียวกัน ในทางกลับกัน หากรัฐหากกระทำที่ขัดต่อหลักสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบแล้ว รัฐก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและแนวทางเดียวกัน และเกิดความเป็นเอกภาพในการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ จรัส เล็งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ เรืองยศ แสนภักดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งปรากฏปัญหาและอุปสรรคบางประการ ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการที่ 1 เจ้าพนักงาน ไม่มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเหตุสาธารณภัย เพื่อระงับเหตุเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 26 วรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเหตุ สาธารณภัย เพื่อทำการระงับเหตุให้กับประชาชน ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจไว้ในกรณีที่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อเจ้าพนักงานอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยความสะดวกก็ให้กระทำได้แม้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะไม่อนุญาต ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจทำให้เกิดข้อพิพาทกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงที่ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวฟ้องร้องดำเนินคดีได้ อีกทั้ง ในการควบคุมของผู้อำนวยความสะดวกนั้น ในกรณีของกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยความสะดวกกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติจึงไม่อาจอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยความสะดวกได้ จึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายในทางปฏิบัติที่มีผู้บัญชาการเหตุการณ์ และผู้อำนวยความสะดวกซึ่งเป็นคนละคนกัน

ปัญหาประการที่ 2 เจ้าพนักงาน ไม่มีอำนาจในการป้องกันสาธารณภัยก่อนเกิดเหตุที่ชัดเจนตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 40 ในกรณีเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใด ผู้อำนวยความสะดวกท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น หรือผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวกกรุงเทพมหานครในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และกรณีที่ผู้อำนวยความสะดวก หรือเจ้าพนักงานพบเห็นว่า อาจก่อให้เกิดสาธารณภัย ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบเพื่อตรวจสอบ ซึ่งจากกฎหมายดังกล่าว ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินการควบคุม ป้องกัน จัดการสาธารณภัยก่อนเกิดเหตุที่ชัดเจน เช่น การตรวจตรา ตรวจสอบอาคารสถานประกอบการ หรือความปลอดภัยต่าง ๆ ที่เห็นว่าอาจมีความเสี่ยงในการเกิดเหตุสาธารณภัย ตลอดจนอัคคีภัย ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการดำเนินการป้องกัน และเมื่อเกิดเหตุในกรุงเทพมหานคร จึงทำให้เหตุมีความรุนแรงและยากต่อการควบคุมสถานการณ์

ปัญหาประการที่ 3 การบริหารและกำกับดูแลเจ้าหน้าที่องค์กรสาธารณกุศลหรืออาสาสมัครภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยปฏิบัติงานตามคำสั่งเจ้าพนักงาน ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 42 วรรคหนึ่ง แม้กฎหมายกำหนดให้องค์กรสาธารณกุศลสามารถเข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานระหว่างเกิดเหตุสาธารณภัยได้ แต่ตามมาตรา 42 ไม่ได้กำหนดกรณีเกี่ยวกับการบริหารและกำกับดูแล การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่ และวินัยของเจ้าหน้าที่องค์กรสาธารณกุศลหรืออาสาสมัครภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยเหลือทำให้เมื่อเข้ามาปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระหว่างเกิดสา

สาธารณภัยนั้น เจ้าหน้าที่องค์การสาธารณสุขบางหน่วยไม่มีความรู้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อเจ้าพนักงานมอบหมายงานหรือตักเตือนแนะนำก็ไม่เชื่อฟัง ทำให้เกิดปัญหาในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย นอกจากนี้ องค์การสาธารณสุขบางแห่งไม่ได้จดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือกรณี อาสาสมัครภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยปฏิบัติงาน ไม่ได้มีการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยที่ถูกต้องตามมาตรฐานความปลอดภัย ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อตัวเจ้าหน้าที่ขององค์การ สาธารณสุขและอาสาสมัครภาคเอกชนเอง ตลอดจนทำให้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่มีประ สติทธิเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัญหาระหว่างองค์การสาธารณสุขด้วยกันต่างฝ่ายแข่งงานกันในพื้นที่เกิดเหตุ เป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน

ปัญหาประการที่ 4 การคุ้มครองเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายจากการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง โดยเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติงานตามหน้าที่ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และในการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ดังกล่าว กฎหมายกำหนดว่า หากได้ดำเนินการ ไปตามอำนาจหน้าที่ และได้กระทำไป พอสมควรแก่เหตุ และมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้กระทำนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิด ทั้งปวง แต่อย่างไรก็ตาม มีประเด็นว่า การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติงานนั้นต้องกระทำไป พอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ซึ่งทำให้เจ้าพนักงานเกิดความกังวล ในข้อกฎหมายและความคุ้มครองจากการปฏิบัติงานว่ามีมากน้อยเพียง เนื่องจากต้องมีการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น กรณีพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยออกไป ปฏิบัติการเหตุเพลิงไหม้ แล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลภายนอกได้รับความ เสียหาย จึงต้องมีการสืบสวนข้อเท็จจริง เมื่อทราบผู้กระทำละเมิด ก็จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดในกรณีดังกล่าว ซึ่งหากเจ้าหน้าที่กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ก็ต้องรับผิดในผลอันเกิดจากการปฏิบัติงาน จากพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เห็นได้ว่ามิได้ทำให้เจ้าพนักงานผู้กระทำนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวงอย่างแท้จริง

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. 2550 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะตามประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเจ้าพนักงานไม่มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดเหตุ สาธารณภัยเพื่อระงับเหตุเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 26 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อมีกรณี que เจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

อยู่ในเวลานั้นหรือเมื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยความสะดวกก็ให้กระทำได้แม้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะไม่ได้อนุญาต”

แก้ไขเพิ่มเติม โดยเพิ่มข้อความในมาตรา 26 วรรคหนึ่ง ดังนี้

“เมื่อมีกรณีที่เจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว หรือเมื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่ได้รับมอบหมาย หรือในกรณีที่เห็นว่าสาธารณภัยนั้นมีความเสี่ยงอย่างยิ่ง หากไม่เข้าไปในทันที จะสร้างความเสียหายในวงกว้าง”

2. ปัญหาเจ้าพนักงานไม่มีอำนาจในการป้องกันสาธารณภัยก่อนเกิดเหตุที่ชัดเจน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 40 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้อำนวยความสะดวกหรือเจ้าพนักงานพบเห็นว่าอาคารหรือสถานที่ใดมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้โดยง่ายหรือมีวัสดุหรือสิ่งของใดในอาคารหรือสถานที่ใดที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบเพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ต่อไป”

แก้ไขเพิ่มเติม โดยแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 40 วรรคหนึ่ง และเพิ่มวรรคสอง และวรรคสาม ดังนี้

“ในกรณีที่พบเห็นหรือได้รับแจ้งว่าอาคารหรือสถานที่ใดมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้โดยง่าย หรือมีวัสดุหรือสิ่งของใดในอาคารหรือสถานที่ใดที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้ ให้ผู้อำนวยความสะดวกมอบหมายรองผู้อำนวยความสะดวก ผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวก หรือเจ้าพนักงาน เข้าดำเนินการตรวจสอบเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีหนังสือแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารทราบก่อนเข้าดำเนินการไม่น้อยกว่า 3 วัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้รองผู้อำนวยความสะดวก ผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวก หรือเจ้าพนักงานมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบตราสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่ายหรือสิ่งที่อยู่ในภาวะอันอาจทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย
- (2) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบตราการเก็บรักษาสิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งที่เกิดสาธารณภัยได้ง่าย หรือในเวลาอื่นกรณีมีเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสถานที่นั้นอยู่ในภาวะที่จะเกิดสาธารณภัย
- (3) ให้คำแนะนำแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ให้ขนย้าย ทำลาย เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่ายหรือสิ่งที่อยู่ในภาวะอันอาจทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย
- (4) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเคลื่อนย้ายหรือทำลายสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย หรือสิ่งที่อยู่ในภาวะอันอาจทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย กรณีมีเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่ง
- (5) ประสานเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ให้รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือเจ้าพนักงาน รายงานให้ผู้อำนวยการทราบ เพื่อมีคำสั่งตามวรรคสอง (4) โดยให้ทำเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติให้แล้วเสร็จตามคำสั่งไว้ตามสมควร แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน เว้นแต่ เป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้อำนวยการจะขยายเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน”

3. ปัญหาการบริหารและกำกับดูแลเจ้าหน้าที่องค์การสาธารณกุศลหรืออาสาสมัครภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยปฏิบัติงานตามคำสั่งเจ้าพนักงาน ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 42 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่องค์การสาธารณกุศลหรือบุคคลใดเข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในระหว่างเกิดสาธารณภัย ให้ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจมอบหมายภารกิจหรือจัดสถานที่ให้องค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือได้ตามที่เห็นสมควร

เพื่อให้การช่วยเหลือหรือบรรเทาสาธารณภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้อำนวยการแจ้งให้องค์การสาธารณกุศลและบุคคล ที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดหรือแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และวิธีการประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่”

แก้ไขเพิ่มเติม ความในมาตรา 42 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และเพิ่มวรรคสาม ดังนี้

“ในกรณีที่องค์การสาธารณกุศลหรือบุคคลใดเข้ามาช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในระหว่างเกิดสาธารณภัย ให้ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจมอบหมายภารกิจหรือจัดสถานที่ให้องค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือได้ตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด การบริหารและกำกับดูแลองค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่ และวินัยขององค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละพื้นที่ ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่องค์การสาธารณกุศลและบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายต้องมีส่วนในการกำกับดูแลด้วย”

4. ปัญหาการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายจากการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ให้ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติราชการตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และในการ

ปฏิบัติการตามหน้าที่ดังกล่าว หากได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ”

แก้ไขเพิ่มเติม ความในมาตรา 43 วรรคหนึ่ง ดังนี้

“ให้ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา และในการปฏิบัติการตามหน้าที่ดังกล่าว หากได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ และได้กระทำไปโดยสุจริตและพอสมควรแก่เหตุ ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ”

และเห็นควรเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ เป็นมาตรา 43/1 ดังนี้

“ในกรณีที่ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนอาสาสมัครผู้ให้ความช่วยเหลือ เจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยถูกฟ้องเป็นคดีต่อศาล หน่วยงานของรัฐนั้นต้องให้ความช่วยเหลือ ในทางคดี และประสานพนักงานอัยการดำเนินการแก้ต่างหรือว่าต่างให้

ในกรณีพนักงานอัยการไม่รับแก้ต่างหรือว่าต่างให้ หน่วยงานของรัฐนั้นจะต้องดำเนินการด้วย ประการใด ๆ เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในทางคดี”

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการป้องกันสาธารณภัย).

ชลิต แก้วจินดา และภัทระ ทิมป์ศิริ. สิทธิของผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติตามกฎหมาย

ระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ : คณะกรรมาธิการวิสามัญ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2553).

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 3.

(กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2549).

สมยศ เชื้อไทย. หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2551).

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. “กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่.” วารสารนิติศาสตร์ 28, 2

(มิถุนายน 2541). 366-387.